

СЕКЦІЯ 6. МЕНЕДЖМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Оцінка ефективності реалізації державної програми

«Доступні ліки» в Україні

*Богдан Н. С., к. фарм. н., асистент кафедри фармації Буковинського державного медичного університету
nataliabogdan1602@gmail.com*

*Панфілова Г. Л., д. фарм. н., професор кафедри організації та економіки фармації
Національного фармацевтичного університету
panf-al@ukr.net*

Важливими завданнями державної політики в охороні здоров'я є забезпечення населення доступними ліками. За умов різкого падіння з 2014 р. купівельної спроможності більшої частки населення України та враховуючи імпортозалежність вітчизняного фармацевтичного ринку (ФР) питання підвищення рівня доступності лікарських засобів (ЛЗ) для громадян з кожним роком набуває все більшого соціального значення. З цією метою уряд України у квітні 2017 р. запровадив програму «Доступні ліки». Основною метою реалізації зазначеної програми стало підвищення рівня доступності ЛЗ, що використовуються у патогенетичному лікуванні хворих на серцево-судинні захворювання (ССЗ), бронхіальну астму та цукровий діабет II типу.

Метою наших досліджень став аналіз ефективності виконання зазначених заходів упродовж 2017-2018 рр. Об'єктом досліджень стали дані, що представлені на офіційному сайті Міністерства охорони здоров'я (МОЗ), Національної служби охорони здоров'я та у звіті «Оцінка програми «Доступні ліки в Україні» (Звіт – далі), що представлений ВООЗ. У дослідженнях використовувалися історичний, логічний, порівняльний, графічний, математико-статистичний, а також методи маркетингового та математико-статистичного аналізу. З метою оцінки ефективності реалізації урядової програми «Доступні ліки» нами окреслені основні індикативні показники, зміни яких дозволяють стверджувати про наявність позитивних або негативних тенденцій розвитку процесу, що досліджується. До таких показників нами віднесено: обсяг фінансування програми; кількість аптечних закладів, що приймають участь у реалізації програми; цінні параметри ЛЗ; ринкові характеристики розвитку сегменту ринку на якому представлені препарати, що приймають участь у програмі.

За результатами проведених досліджень встановлено, що у 2017 р. на реалізацію програми «Доступні ліки» з державного бюджету України було виділено 700 млн. грн. (21,8 млн. євро), а в 2018 р. сума фінансування зросла до 1 млрд. грн. (31 млн. євро). Тобто, приріст показників фінансування дорівнював значення 42,86%. З метою підвищення рівня виконання відповідних державних гарантій зі забезпечення хворих на ССЗ, бронхіальну астму та цукровий діабет II типу за відповідною програмою наприкінці 2018 р. уряд країни додатково виділив 78,6 млн. грн з нерозподілених видатків субвенцій. Враховуючи зазначене, загальна сума фінансування програми «Доступні ліки» у 2018 р. дорівнювала значення 1,076 млрд. грн, що на 53,75% перевищувало відповідні показники 2017 р. За даними Державної казначейської служби України станом на 01.01.2019 р. аптечним закладам в рамках реалізації програми «Доступні ліки» було компенсовано 1,038 млрд. грн. З 1.04.2019 р. препарати, що відпускаються за означеною програмою можна отримати тільки за електронним рецептом, виписаним сімейними лікарями, терапевтами та педіатрами

через систему «e-Healht» [2, 3]. Як бачимо, завдяки зазначеній програмі вітчизняна охорона здоров'я активно залучається до впровадження сучасних норм й вимог щодо інформаційного забезпечення відпуску ЛЗ у відповідності до міжнародної концепції «e-Healht». За даними Державної казначейської служби України станом на 01.01.2019 р. було укладено договорів з 3340 аптечними закладами, що на 9,4% більше, ніж у 1.10.2018 р.

За даними аналізу Звіту можна стверджувати, що ВООЗ високо оцінила ефективність провадження зазначеної програми в Україні. Міжнародними фахівцями зазначено, що в цілому, програма поліпшила доступ українців до лікування найбільш соціально значущих патологій, а також позитивно вплинула на доступ хворих до ефективних лікарських препаратів. Особливий вплив реалізація зазначеної програми мала на роздрібну ціну препаратів, які відпускалися у рамках реалізації зазначеної програми. Так, по усіх групах ЛП, окрім протибронхіальних ЛЗ, після початку дії програми відмічалось значне (30,0–40,0%) зниження роздрібних цін на ліки [1]. Не можливо не відмітити, що у процесі реалізації урядової програми «Доступні ліки» сформувалася позитивна, з соціально-економічної точки зору тенденція до збільшення кількості торгових найменувань ЛЗ, які підлягають реімбурсації до тих, вартість яких фактично компенсується із бюджету. Крім цього, відмічається поступове зростання ринкової частки міжнародних непатентованих найменувань ліків, що відлягають компенсації (II рівень класифікації АТС) в межах кожної фармакотерапевтичної групи [1].

Реалізація програми «Доступні ліки», на нашу думку, продемонстрували всьому суспільству спроможність ефективно взаємодіяти між собою державним інституціям, суб'єктам господарювання на ФР та споживачам на шляху побудови соціально адаптованих моделей відносин у системі охорони здоров'я.

Використана література:

1. Оцінка програми «Доступні ліки в Україні». Звіт ВООЗ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0019/400429/52308-WHO-affordable-Medicines-Programme-Ukraine-UKR_low_V7.pdf.
2. Програма «Доступні ліки»: підсумки реалізації за 2018 р. – Еженедельник «Аптека» – 2019. – № 3 (1174). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/487482>.
3. Програма «Доступні ліки»: аналіз оновленого реєстру відшкодування – Еженедельник «Аптека» – 2019. – № 29 (1200). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/509711>.

Фармацевтические услуги в странах Европейского Союза

Жадько С. В., к.ф.н., доцент кафедры фармацевтического маркетинга и менеджмента Национального фармацевтического университета
svzhadkoparm@gmail.com

Шуба А., соискатель высшего образования 6 курса специальности «Фармация»
Национального фармацевтического университета

Согласно Фармацевтической энциклопедии, фармацевтическая услуга – предоставляемая населению фармацевтическая помощь на сервисном (коммерческом)